

נודה מאד לכל מי
שיכול לסייע בביטוי
הנאות והדמטה,
לחברות
לע"ג וכו'".
מא למנות לסייל
mdh036194741
@gmail.com

דברי השירה

ויזכר משה באומי כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמס (דברים לא)

מתורת מורינו רבי יהודה אריה הלוי זינר שליט"א

רב ביהכ"נ יזכרי שירי ואזור מרכז ב"ב

נערך ע"י א.ח.ב. • ניתן לקבל הגליון במייל mdh036194741@gmail.com

פרשיות נצבים - וילך [אני לדודי ודודי לי]

החסד שיש בתשובה

"ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקלו ככל אשר אנכי מצוך היום אתה ובניך בכל לבבך ובכל נפשך" (ל' - ב').
תורה מלמדת אותנו שיהודי צריך לעשות תשובה.

כתוב במסילת ישרים פרק ד' שתשובה זה חסד גמור מהקב"ה, ולפי שורת הדין לא היה מועיל תשובה, כי האדם כבר עשה את העבירה ואין איך לתקן אותה, ומידת התשובה היא מידת הרחמים שהיות שהאדם עשה תשובה כאילו לא היה כאן מעשה.

רבי אלחנן ווסרמן זצ"ל שאל את מרן החפץ חיים זצוק"ל שהרי כתוב בגמ' קידושין (דף מ' ע"ב) שאם אחד עושה דבר טוב ולאחר מכן תוהא על הראשונות שמתחרט על מה שעשה, הדין הוא שהוא מפסיד את כל השכר שהיה צריך לקבל, אם גם כשאדם עושה דבר טוב ולאחר מכן מתחרט על כך אינו כעושה מצוה, כ"ש עבירה, אם אדם עושה עבירה ומתחרט על מה שעשה גם בזה אפשר להגיד שעקר את העבירה כפי שאמרנו על האדם שעשה דבר טוב, אז איך מסבירים את המסילת ישרים שזה חסד מהקב"ה??

ותירץ מרן החפץ חיים זצ"ל, שיש שני סוגי תשובה, יש תשובה מיראה ויש תשובה מאהבה, תשובה מיראה היינו שהאדם מתחרט בגלל שהוא מפחד מהעונש שעלול לקבל על העבירה שעשה, יוצא שזה לא חרטה גמורה, כי אם היינו אומרים לו שאינו מקבל את העונש הוא לא היה מתחרט, וכתוב ברבינו יונה בשערי תשובה (שער ב' אות ב') שהקב"ה מקבל תשובה אפילו כשזה תשובה מיראה דהיינו שכל הסיבה שעושה תשובה הוא בגלל הצרות שמקבל, חסר בתוהא על הראשונות, וזה החסד שיש בתשובה מיראה, שהקב"ה מקבל בכל זאת את התשובה של האדם, והחסד שיש בתשובה מאהבה היא שהקב"ה הופך את הזדונות לזכויות.

ופעם שמעתי שמרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל תירץ ע"י משל, כשבן אדם בונה שולחן ובסוף הוא לא מרוצה מהשולחן שבנה אז הוא לוקח פטיש ושובר את השולחן לחתיכות, אבל אם אחרי שכבר שבר את השולחן הוא בסוף ירצה את השולחן בחזרה ויתחרט על זה ששבר את השולחן הוא לא יוכל לקחת את החתיכות ולבנות מהם שולחן מחדש, וזה החילוק בין מצוה לעבירה, כשבן אדם עושה מצוה באותו זמן הוא מוסיף לעצמו קדושה ובכך הוא מתקרב לה' ואם בסוף מתחרט על מה שעשה מורידים לו את התוספת שקיבל, מה שאין כן כשבן אדם עובר עבירה הוא עושה חורבן בנשמה שלו וכשמתחרט החור ישאר כי ע"י חרטה לא סותמים חורים וזה החידוש במצות תשובה, שכשבן אדם עושה את כל התהליך של תשובה אמיתית הוא נעשה צדיק מחדש ונשמתו תהיה בלי חורים וזה העבודה במצות תשובה להגיע למצב הזה!

עוד שמעתי ממרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל לתרץ בשאלה, מה יהיה אם האדם עשה מעשה טוב, לאחר מכן התחרט על כך, ובכך הפסיד שכר מצוה, ולבסוף התחרט על זה שהתחרט, האם יקבל את שכר המצוה בחזרה? אולי כן, אבל אם אדם עשה תשובה, לאחר מכן התחרט על תשובתו, בכך הוא אמנם הפסיד את המצות תשובה שהיה לו אבל העבירות שהיו ונמחקו לא יחזרו אליו, כי התשובה ביטלה את העבירות, ולפי"ז יוצא שיש חידוש יותר גדול בחרטה על עבירה מחרטה על מצוה, כי התשובה עוקרת את העבירה לגמרי.

החיים האמיתיים והנכונים הם ע"י שמירת התורה והמצוות

כתוב (ל' - ט"ו) "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע", ובהמשך כתוב (שם י"ט) "ובחרת בחיים".

כתוב בפרקי אבות (פרק ו' משנה ד'), כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל ואם אתה עושה כן אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה.

ויש לשאול, איך אפשר להגיד "ואם אתה עושה כן אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה", הרי הוא לא אוכל כלום וישן על הארץ??

ותירץ המגיד מזדבנא כדרכו בקודש ע"י משל על שתי חברים שלמדו ביחד אצל רב אחד, ראובן התחתן עם אישה בכפר וקיבל כנדוניא ארבע מאות רובל ובכך קנה מכולת כדי להתפרנס, ואילו שמעון התחתן עם אישה המגיעה מעיר גדולה וקיבל נדוניא מכובדת ובכך קנה חנות גדולה מאוד, ועם הזמן קנה לעצמו רשת גדולה, לאחר כמה שנים ראובן היה צריך ללכת לעיר ונזכר שחברו שמעון גר כאן והלך לבקרו בחנות שלו, כשהגיע ראה שהוא עסוק מאוד, חשב לעצמו שיחכה לו עד הצהריים כי אולי יצא להפסקה בצהריים כדי לאכול משהו, לבסוף המתין לו עד הערב, ואז חזר לביתו אכל משהו ושתה שתיה חמה והלך לישון, ראובן אמר לשמעון "אני עובד בצמצום אבל יש לי מעלה עליך, החנות שלי סגורה בצהריים וכך אני חוזר הביתה לאכול ואפשר לי גם לנוח, ואילו אתה מה יש לך מכל העושר הזה?? אין לך אפילו רגע להכניס משהו בפה! מה איתך?!!". שמעון ענה לו "נכון שאתה נהנה מהחיים יותר ממני אבל יש לי שמחה גדולה שאינך יכול להשיג אותה, נכון שאתה רואה שבמשך היום אני כמעט לא אוכל, אבל בסוף היום אני מרוויח הרבה מאוד, אינני צריך את האוכל בצהריים ואינני צריך לנוח". הנמשל לזה הוא שאומרים לאדם "פת במלח תאכל", איזה הנאה אמור להיות לו מהאכילה הזאת? הן תורה אומר לנו "אינני יכול להסביר לך אבל העונג שאני מקבל הוא עונג שאי אפשר לתאר, העונג שאנחנו מקבלים כשלומדים תורה שזה כי הם חיינו ואורך ימינו, טוב לי תורת פיק מאלפי זהב וכסף, זה שווה יותר מכל העולם הזה, זה העונג האמיתי, ולא אכפת לו שאין לו זמן לאכול, אין לו מה לאכול, כי כל זה אינו תופס מקום אצלו". לכן כתוב בפרשה "ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך" כי זה חיים אמיתיים ונכונים וכל השאר זה רק דמיון.

מצוות כתיבת ספר תורה

"ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל" (ל"א - ט).
כתב רש"י, האיזו השמים עד וכפר אדמתו עמו.

הרמב"ם (בפ"ז מהלכות ספר תורה ה"א) כתב וז"ל, מצות עשה על כל איש ואיש מישראל לכתוב ספר תורה לעצמו שנאמר ועתה כתבו לכם את השירה, כלומר כתבו לכם תורה שיש בה שירה זו לפי שאין כותבין את התורה פרשיות פרשיות, עכ"ל.

יוצא שהרמב"ם מדייק מהלשון שירה שמצוה זו היא רק על שירת האיזו אבל היות שאי אפשר לכתוב פרשיות פרשיות לכן כדי לקיים את המצוה לכתוב את שירת האיזו כותבים את כל הספר תורה.

ומגמ' סנהדרין (דף כ"א ע"א) משמע שיש מצוה למלך לכתוב לעצמו ספר תורה וכן על כל אחד חל מצוה לכתוב ספר תורה.

הבה"ג במנין המצוות השמיט מצות כתיבת ספר תורה. וגם היראים ורב סעדיה גאון השמיטו מצוה זו.

וצריך לומר שהטעם הוא שלמדו שזה לא מצוה דאורייתא או שגם מצוה רק לאותו הדור אבל לא לדורות לכן לא מנוהו בספר המצוות.

וכן כתב המהרש"א בסנהדרין (דף כ"א) שלפי המהרש"ל שיש מאן דאמר בברייתא שלמלך יש מצוה לכתוב ספר תורה אחד ובהדיוט אין כאן מצוה כלל, זה מה שכתוב "ועתה כתבו" זהו לדורו של משה נאמר.

בחינוך מובא שהמצוה אחרונה מהתרי"ג מצוות היא לכתוב ספר תורה.

כותב המנחת חינוך שאם יש פסול אחד בספר תורה, או חסר או יתר, אפילו אות אחת, הוא לא יוצא במצות כתיבת ספר תורה, כי כל אות מעכב, ולפי זה יוצא שכיון שכתוב בגמ' קידושין (דף ל') שאנו לא בקיאים בחסרות ויתרות א"כ אנו לא מקיימים את המצוה בכלל.

והאמת שהשאגת אריה, בסימן ל"ו כך כותב, שהיות שאנחנו לא בקיאים בחסרות ויתרות בזמן הזה ליכא חיוב לכתוב ספר תורה, כי מי אומר שהספר תורה שאנו כותבים הוא כשר?! אולם יש מצווה דרבנן לכתוב שלא תשתכח תורה מישראל.

בתשובת חתם סופר (או"ח תשובה נ"ד) כותב שהטעם שהיום לא מברכים ברכה על כתיבת ספר תורה כי היות שאנחנו לא בקיאים בחסרות ויתרות, אולי חסר איזה אות, ואז אפילו בדיעבד לא יוצאים, ולכן לכתוב ספר תורה זה ספק דאורייתא לחומרא, אבל ברכה אי אפשר לברך מדין ספק ברכות להקל.

ויש לשאול, הרי אנו כותבים תפילין ומזוזות ומברכים עליהם, והרי אנחנו לא בקיאים, ואות אחת מעכבת!?!
אולי יש ליישב שהיות שזה פרשיות קטנות לכן אנו לא חוששים שאנחנו לא בקיאים.

ויש לשאול עוד, איך מברכים בעליה לתורה בשעת קריאת התורה?

ואפשר להגיד שאנו סומכים על הרמב"ם שסובר שאנו יוצאים בקריאת התורה גם בספר תורה פסול (עיין משנ"ב סימן קמ"ג ס"ק י"ג).

המנחת חינוך כתב לתרץ שחסר ויתר זה רק אם זה משנה את משמעות ופירושה המילה. רק בזה מעכב, אבל אם לא אז אינו מעכב.

ומעירים שהרמב"ן בסוף הקדמתו בתחילת בראשית כותב מפורש שחסר ויתר פוסל ספר תורה אפילו לא מעלה ולא מוריד.

❖❖❖❖❖❖ ❖❖❖❖❖❖ ❖❖❖❖❖❖ ❖❖❖❖❖❖

גאב"ד פוניבז' הגרי"ש כהנמן זצ"ל

השבוע היה הייארצייט של מרן הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצוק"ל שייסד את ישיבת פוניבז', זכה לבנות אימפריה.

מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א סיפר שפעם הלך עם אביו מרן הסטייפלר זצ"ל ופגשו את מרן הרב מפוניבז' ואמר להם "אתם רואים כאן את ההר? [היה אז הר בלי שום בניה] יום אחד יהיה כאן ישיבה מצד אחד של ההר ומצד השני של ההר".

הרב מפוניבז' איבד את כל משפחתו במלחמת עולם השנייה, ביחד עם כל הקהילה שהיה לו בעיר פוניבז', ובכל זאת המשיך עם כל השאיפות שהיו לו ובנה את האימפריה ועד היום הזה גודלים גדולי עולם ברשות מרנן ורבנן שאיננו כאן ושישנם כאן, כל זה הפירות של הרב מפוניבז'.

ויש ללמוד ממנו שאפילו שאנחנו כבר כמה ימים לפני יום הדין, אסור להתיימש, ימי אלול שעברו עברו, אבל מה שנשאר חייבים לנצל.

כתוב "אין צור כאלוקנו", דורשים חז"ל "אין צייר כאלקנו".

הקב"ה ברא את האדם באופן שאין אף אחד דומה לחברו, רק הקב"ה יכול לעשות זאת.

שאל הרב מפוניבז', מה חידשו כאן חז"ל?

והוסיף ושאל, צור זה אבן חזק, ומה אנו אומרים? שהקב"ה הוא צייר!?

ותירץ עם סיפור על אחד בירושלים שידע לצבוע טוב, לא רק זה, הוא היה כזה מומחה שכשהיה צובע ארון ספרים על קיר, אנשים היו ניגשים לקיר להוציא ספרים מהארון, הציור שהיה על הקיר היה כל כך מוצלח שהאנשים היו טועים, ומספרים שעד כדי כך שהצייר עצמו פעם היה על הסולם שלו עם דלי צבע ורצה להניח את הדלי על אחד מהמדפים שצבע לפני כן, והכל נשפך על הארץ כי לא היה כאן מדף אלא ציור של מדף! הצייר עצמו התבלבל וחשב שהיה באמת מדף. זה צייר ומומחה, אבל צייר כמו הקב"ה שמצייר אנשים ושהציור חושב שהוא צייר את עצמו זה דבר שאפילו צייר מומחה אינו יכול לעשות, וזה ההסבר בחז"ל, "אין צייר כאלקינו" הקב"ה עשה ציור, עשה בן אדם כל כך בחכמה שהבן אדם עוד חושב שהוא פועל בעצמו.

העבודה שלנו בימי אלול להתעורר שאין כאן "אני" כי כל מה שיש לנו זה הגיע ישיר מהקב"ה, הקב"ה ברא אותנו, הוא נתן לנו כוחות, וכל מה שאנחנו עושים זה עם הכוחות שאנחנו מקבלים ממנו יתברך. עלינו להתפלל לקבל עוד כוחות כדי לעשות רצונו ולעובדו בלבב שלם.

❖❖❖❖❖❖ ❖❖❖❖❖❖ ❖❖❖❖❖❖ ❖❖❖❖❖❖

אני לדודי ודודי לי

בחודש אלול הקב"ה קרוב אלינו, אני לדודי ודודי לי, אם מתקרבים הקב"ה גם יתקרב אלינו עוד יותר.

הגאב"ד בירושלים רבי יצחק טוביה וייס שליט"א סיפר שלפני המלחמה איפה שהוא היה נמצא היה פחד גדול ואנשים לא ידעו מה לעשות, האם לברוח או לא. ואנשי העיר שלחוהו לשאול בוורשא מה כדאי. ענו לו בוורשא "תגיד להם שאין מה לעשות, לא יעזור לברוח כי הסכנה גדולה מאוד אלא העצה היחידה היא להתפלל! והיות שאתה השליח יש לי וזה בעבורך כדי שתוכל לעבור לאנגליה" [וכך הוא ניצל לבד בלי משפחתו]. לאחר שהגיע לאנגליה, רצה שר הביטחון לראות את כל הילדים שניצלו (היה זה בזכות רבי שלמה שנפלד זצ"ל שהציל יותר משש עשרה אלף ילדים בזמן השואה) וכל הילדים עמדו שורות שורות והשר ישב בכרכרה שלו ועבר ביניהם. פתאום קפץ אחד מהילדים לכרכרה של השר. השומרים רצו להורידו אבל השר ביקש לשמוע מה בקשתו של הנער. הילד אמר בבכיה "איזה טעם יש בזה שאני כאן וההורים שלי נשארו שם, אני רוצה שגם ההורים יבואו לכאן". השר מאוד התרגש ולקח את הפרטים של הילד ובסוף גם ההורים הגיעו לאנגליה ע"י השר וכך ניצלו.

הגאב"ד הוסיף, נתאר לעצמנו אם הילד הזה היה שולח מכתב לשר. אולי השר היה קורא את מכתבו אבל קרוב לוודאי שהוא היה קורע וזורק אותו, אבל היות שהילד היה ממש לידו אז זה השפיע עליו. בימים אלו, הקב"ה קרוב אלינו, אז חייבים לקפוץ ולבקש מה שצריך כי עכשיו זה הזמן.

כתוב בחז"ל שאפילו הדגים שבים מפחדים לפני יום הדין.

שואלים, הרי לא רואים שום דג שרועד!?

תירץ הגאון הצדיק רבי מרדכי מן זצ"ל, האנשים של פעם פחדו ורעדו מיום הדין וממילא על כל מה שהסתכלו היה נראה שגם זה רועד, עד כדי כך שהיה נראה להם שאפילו הדגים שבים רעדו, לדאבוננו ההכנות של יום הדין היום הם על סוגי דבש וסוגי דגים ועוד שאר דברים שיש בשוק, לכן אי אפשר שהדגים שבים ירעדו כי האנשים אינם מפחדים, לכן עלינו להכין את עצמנו ולעשות טיפה מן הים, מה שאפשר.

מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין שליט"א אמר בשם ראש ישיבת פוניבז' מרן הגר"ד פוברסקי זצ"ל שהעצה להכין את עצמנו לפני יום הדין היא שהאדם יחשוב לעצמו מפעם לפעם במשך היום שכעת הוא עומד בחודש אלול, וכך הוא מברך עם יותר כוונות, עם תזכורת זו הוא יתנהג אחרת משאר ימי השנה.

ה' יעזור שנכין את עצמנו ליום הדין, ובעז"ה כל עם ישראל יזכה לכתובה וחתימה טובה.

לעילוי נשמת רבן של ישראל

מרן החפץ חיים

רבי ישראל מאיר הכהן בן ר' אריה זאב זצוק"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

נלב"ע כ"ד אלול תרצ"ג

לעילוי נשמת נשמה טהורה

הנערה רחל ע"ה בת יבולחט"א הגאון רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א

ת.נ.צ.ב.ה.

נלב"ע כ"ה מרחשון תש"פ

לעילוי נשמת בעל החוש שבי

מרן הגאון רבי שמריהו יוסף נסים בן רבי נחום מאיר קרליץ זצ"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

נלב"ע כ"ג תשרי תש"פ